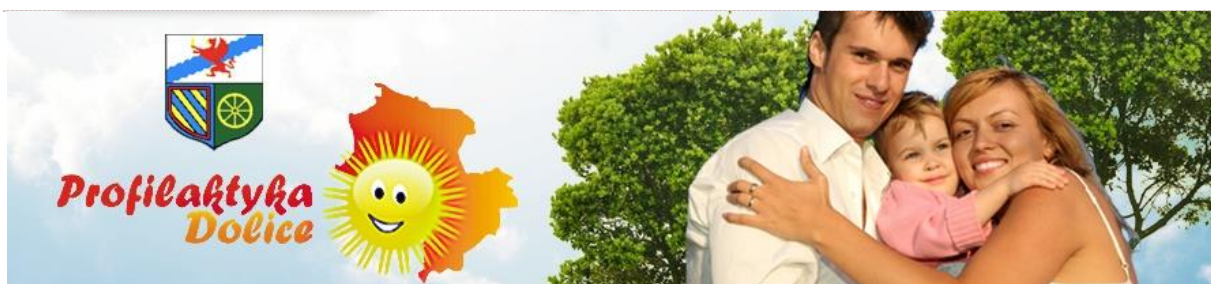

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W 2023 ROKU**

1. WPROWADZENIE

Zadania Gminy z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom realizowane są przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Ośrodkiem Zdrowia, Placówkami Oświaty, Policją, Parafiami, Instytucjami Kulturalnymi sportowymi działającymi na terenie Gminy.

- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, 2369, z 2021 r. poz. 794, 803, 1981),
- ustawa o zdrowiu publicznym z dnia 11 września 2015 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1956) oraz ustawa o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw z dnia 17 grudnia 2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2496),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu z dnia 27 grudnia 2007 r. (Dz. U. poz. 1883 oraz z 2010 r. poz. 883),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. 2021 r. poz. 642).

Dotychczasowe działania podejmowane przez Gminę Dolice w ww. zakresach, niejednokrotnie pokrywające się cele i metody ich realizacji, były podstawą do przyjęcia na lata 2022-24 r. jednego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Przedmiotowy Program został przyjęty uchwałą Nr XXXIX/393/22 Rady Gminy Dolice z dnia 28 kwietnia 2022r. i określał działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii. Jednocześnie założenia Programów wpisywały się w wytyczne Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025.

Założenia obu Programów były zgodne ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dolice na lata 2021 – 2027, przyjętej uchwałą Nr XXIV/246/21 Rady Gminy w Dolicach z dnia 25 lutego 2021r.

Wysokość środków finansowych uzyskanych przez gminę w roku 2023 tj. kwota 269 023.57 zł :

- z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w roku 2023 to kwota -171 991.73 zł,

- od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach nieprzekraczających 300 ml tzw. "małpki" w roku 2023 w kwocie – 40 255.88 zł.

oraz kwota środków niewykorzystanych z poprzedniego roku w wysokości 56 775.96 zł

Na realizację zadań w 2023r. wynikające z Programów przeznaczono łącznie kwotę **269 023.57zł**, wykorzystano kwotę **157 049.94 zł**. co stanowi **58 %** budżetu.

Środki niewykorzystane w kwocie **111 973.63 zł** co stanowi **42 %** budżetu. Zasilą one budżet profilaktyki na rok 2024.

2. REALIZACJA REGMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ GMINNEGO PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W 2023 ROKU

W 2023 r. podobnie jak w latach poprzednich skupiono się głównie na realizacji działań edukacyjnych w zakresie profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy i promocji zdrowia wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Placówki oświaty realizowały programy profilaktyczne, organizowały warsztaty tematyczne, włączały się w kampanie ogólnopolskie.

Placówki oświaty prowadziły również działania edukacyjne dla rodziców uczniów, w szczególności w tematyce bezpieczeństwa dzieci.

2.1. POMOC SPECJALISTYCZNA DLA OSÓB ORAZ RODZIN DOTKNIĘTYCH PROBLEMEM UZALEŻNIENIA, WSPÓLUZALEŻNIENIA ORAZ PRZEMOCY W RODZINIE

2.1.1. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dolicach

Wskaźnik monitoringu	2021	2022	2023
Ilość spotkań GKRPA	13	13	12
Wydane opinie –sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży	8	9	0
Wydane opinie –sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży	1	1	0
Ilość wniosków o wszczęcie postępowania w stosunku do osób nadużywających alkohol	59	59	44
- w tym zgodnie z procedurą Niebieskiej karty		19	21
Ilość wysłanych zaproszeń na rozmowy motywujące	60	64	69
-skorzystało		21	11
Ilość osób które przyjęły zastrzyk antyalkoholowy	2	14	16
Ilość osób które skorzystały z tzw."wszywki"	3	2	2
Ilość wydanych skierowań na leczenie odwykowe	2	5	4
Ilość osób które poddały się leczeniu odwykowemu w Zamkniętym Ośrodku Leczenia Uzależnień od alkoholu	2	2	4
Ilość osób które ukończyły terapię niestacjonarną	2	2	4
Ilość powołań do grup roboczych –Niebieska karta	15	19	21
Ilość wysłanych pism do Prokuratury Rejonowej w Stargardzie w celu ustalenia zasadności częściowego ubezwłasnowolnienia do leczenia odwykowego, osoby stale nadużywającej alkohol, zagrażające własnemu bezpieczeństwu	0	1	0
Ilość przeprowadzonych kontroli w sklepach dotyczących sprzedaży alkoholu	14	13	8

opr. na podstawie sprawozdania GKRPA

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2023 roku

W ramach działalności GKRPA oraz Pełnomocnika zakupione zostały materiały profilaktyczne:

- przeciwdziałanie alkoholizmowi na kwotę 1899,00 zł
- materiały profilaktyczne dla GKRPA na kwotę 1598,00 zł

Udział w szkoleniach :

- „Na co można wydatkować środki z tzw. małych”- uczestniczył pełnomocnik Wójta,
- „Jaka profilaktyka? Skuteczne i nieskuteczne strategie profilaktyczne w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii”- uczestniczył pełnomocnik Wójta

Środki finansowe na realizację zadań GKRPA oraz Pełnomocnika Wójta ds. Profilaktyki w roku 2023 wyniosły **43 467,00 zł**

2.1.2. Działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego

W 2023 r. działalność kontynuował Punkt Konsultacyjno-Informacyjny który od października 2022r. mieści się w budynku SP Dolice przy ul. Pyrzyckiej 1. To działanie miało na celu stworzenie jednego, stałego miejsca dyżurowania specjalistów, gdzie osoby potrzebujące konsultacji mają zapewnioną większą anonimowość i dyskrecję. Ta inicjatywa zaskutkowała zwiększeniem ilości osób korzystających z konsultacji.

Mieszkańcy gminy Dolice, szczególnie osoby dotknięte problemem uzależnienia, współuzależnienia, przemocy w rodzinie czy niewydolności wychowawczej mogły skorzystać z poradnictwa psychologicznego oraz porad prawnych. Konsultacje odbywały się w formie bezpośrednich spotkań z psychologiem oraz prawnikiem Porady prawne udzielane były przez cały rok w wymiarze 6 godzin miesięcznie, natomiast konsultacje z psychologiem w ilości 11 godzin miesięcznie przez cały rok.

Z porad i konsultacji indywidualnych z psychologiem skorzystało łącznie 98 osób dorosłych oraz 60 dzieci. Łącznie udzielono 158 porad psychologicznych.

Grupy wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu – 12 spotkań po 4 godziny w miesiącu, w spotkaniach uczestniczyło ok.12 osób w miesiącu spotkania odbywały się w punkcie informacyjno konsultacyjnym.

Z porad prawnika skorzystało łącznie 41 osób dorosłych.

Z porad prawnika skorzystały 23 rodziny.

2.1.3. Program edukacyjno-motywacyjny dla osób nietrzeźwych

W ramach porozumienia z Gminą Miastem Szczecin, Szczecińskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Szczecinie realizowało program edukacyjno-motywacyjny dla osób nietrzeźwych z terenu gminy Dolice. W ramach programu osobom nietrzeźwym została zapewniona opieka medyczna oraz przeprowadzone zostały rozmowy interwencyjno-motywacyjne. W 2023 r. z terenu gminy Dolice przyjęto 10 osób (10 mężczyzn).

Środki finansowe na realizację zadań z zakresu pomocy terapeutycznej wyniosły **37 497,20 zł** (wynagrodzenie psychologa, prawnika zgodnie z zawartą umową, oraz Porozumienie SCPU- izba wytrzeźwień)

2.2. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA, EDUKACJA I PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ, W SZCZEGÓLNOŚCI WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY

Udzielanie pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym jest jednym z priorytetowych zadań samorządów lokalnych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii. Szkoły a także świetlice są naturalnym miejscem do realizacji działań profilaktycznych z dziećmi i młodzieżą. Dzieci osób uzależnionych od alkoholu często osiągają doskonale wyniki w nauce, odnoszą sukcesy w sporcie, są pewne siebie i przebojowe, zaradne, opiekuńcze i nad wiek dojrzałe. Taki może być efekt osamotnienia i zdania na własne siły, których doświadczają wszyscy członkowie rodziny osoby pijącej.

Dziecko stara się w ten sposób ukryć problem toczący jego rodzinę, pokazać światu, że nie dzieje się nic złego. Opisane zachowanie to jedna ze strategii przetrwania dzieci w rodzinie alkoholowej, którą określa się mianem bohater rodziny. Inne role, pozwalające przetrwać i poradzić sobie z rozładowaniem emocji i ustawicznym stresem, to kozioł ofiarny, maskotka (błazen) i dziecko niewidzialne. W zderzeniu z sytuacją, która przerasta je psychicznie, dzieci mogą brać na siebie całą odpowiedzialność, starać się rozładować napięcie uśmiechem lub zachowywać tak, aby otoczenie zapomniało o ich istnieniu. Wymienione strategie są dobrze znane i szczegółowo opisane. Wszystkie są sposobem maskowania wielkiego cierpienia będącego udziałem dzieci, których rodzice nadużywają alkoholu. Ważnym elementem przeciwdziałania uzależnieniom są programy rekomendowane. W Polsce od 2010 r. istnieje System Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego. Założenia systemu zostały opracowane przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii we współpracy z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodkiem Rozwoju Edukacji i Instytutem Psychiatrii i Neurologii.

W ramach realizacji ww. zadania zrealizowano następujące inicjatywy:

- Realizacja w szkołach (SP Dolice, SP Rzeplino) programu rekomendowanego „Spójrz inaczej” Szkolny program profilaktyki uniwersalnej dla klas I-III, ukierunkowany na wczesne zapobieganie zachowaniom ryzykownym oraz przeciwdziałanie nieprawidłowej adaptacji społecznej dzieci w wieku wczesnoszkolnym.
- Realizacja w szkołach (SP Dolice, SP Rzeplino) programu rekomendowanego „Przyjaciele Zippiego” to międzynarodowy program promocji zdrowia psychicznego, który kształtuje i rozwija umiejętności psychospołeczne u małych dzieci w wieku 5-8 lat. Uczy różnych sposobów radzenia sobie z trudnościami i wykorzystywania nabytych umiejętności w codziennym życiu oraz doskonali relacje dzieci z innymi ludźmi. Nie koncentruje się on na dzieciach z konkretnymi problemami czy trudnościami, ale promuje zdrowie emocjonalne wszystkich małych dzieci.
- Przedstawienie profilaktyczne dla SP Dolice oraz SP Rzeplino, w klasach 0-3 uczniowie obejrzeni spektakl „**Tajemniczy skrzat**” bajka która zwraca uwagę na problemy współczesnych „przybódcowanych” dzieci których często jedną rozrywką jest oglądanie filmików w telefonie lub granie na konsolach. Dzieci cierpiących na brak wspólnej zabawy z rówieśnikami i brak przebywania na świeżym powietrzu. W spektaklu zwracamy również uwagę na otyłość w szkołach która jest wynikiem nie tylko złego odżywiania ale również brakiem ruchu fizycznego. Wartości wychowawczo-

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2023 roku

profilaktyczne : zapoznanie się z podstawowymi zasadami profilaktyki uzależnień ,zbyt częste i długie korzystanie z tabletów, laptopów, telefonów komórkowych i związane z tym problemy psychiczne, coraz powszechniejsze zjawisko otyłości u dzieci w wieku wczesnoszkolnym, sport i ruch fizyczny mające wpływ na nasze zdrowie i właściwą sylwetkę.

Uczniowie klas 4-8 ze szkół SP Dolice oraz SP Rzeplino obejrzeli spektakl pt: „**Niewinna gra**” opowiadający o uczestniczeniu bohaterów w życiu wirtualnym, wpływ grupy rówieśniczej na zachowania innych osób, radzenie sobie z negatywnymi emocjami oraz zachowaniami agresywnymi. Zdrowie, edukacja zdrowotna-postawy oparte na poszukiwaniu pomocy, kondycja zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, zagrożenia dla życia związane z uzależnieniem od alkoholu, papierosów, uzależnienia behawioralne(od telefonów czy Internetu) jako nowa jednostka chorobowa. Bezpieczeństwo ,profilaktyka zachowań ryzykownych-troska o własne bezpieczeństwo w relacjach opartych o kontakty w sieci, umiejętność przewidywania konsekwencji podejmowanych decyzji.

- Przedstawienie profilaktyczne dla SP Dolice oraz SP Rzeplino , w klasach 0-3 uczniowie obejrzeli spektakl „**Dziki zachód**” przedstawienie o edukacji zdrowotnej-kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie, aktywność fizyczna wpływająca korzystnie na nasz organizm, kształtowanie postaw społecznych-wytrwałość w dążeniu do celu, mądrość w podejmowaniu decyzji , asertywność a co za tym idzie nie ulegnie namowom innych do wykonywania złych rzeczy.

Uczniowie klas 4-8 ze szkół SP Dolice obejrzeli spektakl pt: „**Dwa bieguny**” zabawna ale wzruszająca historia szkolnych przyjaciół, wrażliwej i wygadanej nastolatki oraz wesołego , roztrzepanego chłopaka który notorycznie komplikuje swoje życie wpadając w kłopoty. Wartości wychowawczo-profilaktyczne –empatia , wrażliwość na krzywdę i bezinteresowna pomoc w obliczu zdrowia i życia drugiego człowieka, radzenie sobie z negatywnymi emocjami oraz zachowaniami agresywnymi w domu i w szkole, zagrożenia dla zdrowia wynikające z biernego palenia, profilaktyka antynikotynowa, alkoholizm jako jednostka chorobowa mająca destrukcyjny wpływ na funkcjonowanie człowieka i rodziny.

Uczniowie klas 4-8 z SP Rzeplino obejrzeli spektakl profilaktyczny „**Wołanie o pomoc**” opowiadający o kilku wydarzeniach z życia nastolatków, dorastaniu oraz niełatwych relacjach z rodzicami. Młodzieńczej samotności i początkach depresji spowodowanej problemami to coraz częstsza przyczyna targnięcia się na własne życie.

Wartości wychowawczo-profilaktyczne –zagrożenia dla zdrowia wynikające z sięgania po różnego rodzaju środki psychoaktywne, depresja jako jednostka chorobowa dotykająca coraz częściej więcej młodzieży, poczucie więzi rodzinnych, grupowych oraz sytuacje wpływające na niską samoocenę i poczucie wyeliminowania , pomoc psychologiczno-pedagogiczna jako trwałe element terapeutyczny w życiu młodego człowieka.

- Opracowanie, przygotowanie oraz przeprowadzenie warsztatów dla nauczycieli, pedagogów i psychologów ze szkół SP Dolice oraz SP Rzeplino rekomendowanego programu wychowawczo-profilaktycznego w klasach 4-8 „**Spójrz inaczej na agresję**” w warsztatach które odbyły się w dniach 14-16.03.2023r uczestniczyło 14 osób.

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2023 roku

- Realizacja programu profilaktycznego rekomendowanego przez KCPU „**Poruszające bajki o emocjach**” w programie uczestniczyły dzieci 6 letnie (25 osób) z SP Dolice oraz SP Dobropole wraz z nauczycielami, realizowany był w SP Dolice w dniach 15.05-19.05.2023r oraz 12.06-19.06.2023r. w

ramach zajęć 10 bajek po 45 minut. Celem programu było wspieranie rozwoju kompetencji emocjonalno- społecznych, radzenie sobie z trudnymi sytuacjami, komunikowanie swoich potrzeb i odczuć, nawiązywanie i utrzymywanie zdrowych relacji z rówieśnikami. W ramach realizacji programu odbyło się także spotkanie trenerów z rodzicami/opiekunami dzieci uczestniczących w realizacji programu.

- Przeprowadzenie wydarzenia pn „**Namiot profilaktyczny**” wydarzenie przeprowadzone było w ramach imprezy Duży piknik nad małą Iną w dniu 16.06.2023r w godz: 16:00-20:00 w ramach wydarzenia zapewniono pogadanki profilaktyczno- edukacyjne, gry i zabawy profilaktyczno- edukacyjne z wykorzystaniem alkohogli, gadżety profilaktyczne oraz animacji –żywa maskotka oraz bańki mydlane, wydarzenie to cieszyło się dużym zainteresowaniem wśród społeczności lokalnej.
- Przeprowadzono szkolenie dla nauczycieli SP Dolice oraz SP Rzeplino o tematyce „**Depresja samookaleczenia ,lęki –zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży**” - w szkoleniu uczestniczyło 15 nauczycieli.
- Przeprowadzono warsztaty stacjonarne dla nauczycieli szkół oraz z przedszkola publicznego pn „**Kolory depresji**” - w warsztatach uczestniczyło 25 osób.
- Udział w szkoleniu „ **Wsparcie i profilaktyka autodestrukcyjnych zachowań uczniów- jak pomagać i reagować na samookaleczenia i zachowania samobójcze uczniów**” które odbyło się 29.05.2023r. w Szczecinie a uczestniczyła w nim pedagog z SP Dolice.
- Spotkanie p. **psycholog** A. Gliszczyńskiej z rodzicami oraz kadra pedagogiczna Przedszkola Publicznego „Zielona Kraina” w Dolicach - pogadanka na temat właściwych oddziaływań wychowawczych rodziców w różnych aspektach funkcjonowania dzieci. W zakresie samodzielności , spędzania czasu z dzieckiem w formach aktywnych , korzystanie przez dzieci z technologii informacyjnych- tablety, telewizja ,telefony. Wyrabiania aktywnej postawy do świata, kształtowania ciekawości poznawczej małego dziecka. Zadaniem spotkania było również zachęcanie rodziców do włączenia się w życie przedszkola, przyjmowanie postawy zaangażowania zamiast zachowań roszczeniowych.
- Przeprowadzenie „**Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla gminy Dolice**”. Diagnoza została przeprowadzona, zrealizowana oraz opracowana przez firmę Centrum Działań Profilaktycznych z Wieliczki.

Badania prowadzone na terenie gminy Dolice (dalej zamiennie: Gmina lub gmina Dolice) są kluczowym elementem diagnozowania problemów społecznych w obszarze używania substancji psychoaktywnych, przemocy, a także problemów pokrewnych. Dzięki nim nie tylko możemy dowiedzieć się więcej o badanej populacji, ale również zintegrować ją wokół działań związanych z profilaktyką społeczną. Szczególnie, że tego typu diagnozy mają – zgodnie choćby z *Rekomendacjami KCPU*¹– służyć budowaniu tak gminnych, jak i szkolnych programów profilaktycznych. Tego typu badania umożliwiają przedstawienie wielu „twardych

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2023 roku
danych” (np. odsetek użytkowników marihuany, wiek inicjacji alkoholowej, różnice w używaniu substancji ze względu na płeć, wiek, sytuację domową itp.).

Celem niniejszego badania było poznanie problemów społecznych występujących na terenie Gminy związanych z zagadnieniami takimi jak:

- 1) rozpowszechnienie spożywania alkoholu, a także przekonania na jego temat w grupie dorosłych i uczniów szkół;
- 2) rozpowszechnienie używania narkotyków, a także przekonania na ich temat w grupie dorosłych i uczniów szkół;
- 3) konsekwencje zdrowotne związane z używaniem alkoholu i narkotyków;
- 4) rozpowszechnienie palenia papierosów w grupie uczniów szkół;
- 5) działania z zakresu profilaktyki, leczenia i rehabilitacji oraz redukcji szkód;
- 6) tzw. zagrożenia behawioralne ze szczególnym uwzględnieniem problemu uzależnień behawioralnych, w tym hazardu i uzależnienia od urządzeń elektronicznych;
- 7) dostępność do substancji psychoaktywnych, w tym dostępność dla osób poniżej 18 r.ż. w opiniach mieszkańców;
- 8) analiza ogólnych problemów społecznych występujących wśród mieszkańców Gminy.

PODSUMOWANIE BADAŃ

W rozdziale niniejszym dokonano podsumowania wyników przeprowadzonych badań kwestionariuszowych wśród dorosłych mieszkańców Gminy, jak i wśród uczniów. Wskazano najważniejsze kwestie, które mogą stanowić o kształtowaniu odpowiednich działań w ramach systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych. Kwestie te mogą zostać rozpatrzone przede wszystkim w kontekście planowania dokumentów strategicznych, takich jak Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

BADANIA DOROSŁYCH

OGÓLNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Dorośli ankietowani uważali, że bardzo ważnym problemem społecznym w Gminie jest problem nadużywania alkoholu wśród dorosłych, problem zanieczyszczania środowiska oraz uzależnienie od Internetu i urządzeń elektronicznych. Hazard, przemoc w szkole czy też bezdomność zostały wskazane najrzadziej jako bardzo częste.

Zdecydowana większość dorosłych mieszkańców Gminy ocenia warunki życia jako dobre i bardzo dobre, co jest atutem i zasobem lokalnej społeczności. Pomimo malejącej liczby ludności, mieszkańcy wykazują się wysoką identyfikacją z miejscem zamieszkania, raczej będąc przywiązaniem do Gminy. Najwidoczniej przyczyny zmniejszenia się liczby mieszkańców w ostatnich latach mają charakter bardziej ekonomiczny i

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2023 roku

dotyczą odpływu młodych ludzi. Widać to szczególnie patrząc na piramidę wieku mieszkańców i starzejące się społeczeństwo.

Spożycie alkoholu

Problem alkoholowy jest w głównej mierze problemem wśród młodzieży i dzieci, ale dotyka on również dorosłych mieszkańców. Prawie **co czwarty dorosły posiada błędne przekonanie odnośnie szkodliwości alkoholu** zawartego w piwie, a w wódce. Prawie co trzeci badany nie pije w ogóle alkoholu (tendencja ta podobna jak w roku 2020) i tylko nieliczne osoby badane sięgają po niego codziennie. Nie oznacza to, że problem alkoholowy nie istnieje i nie ma osób uzależnionych. Osoby nadużywające alkoholu, a osoby uzależnione to inne problemy społeczne. Wśród mieszkańców panuje przekonanie, że dostępność alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia jest zdecydowanie ograniczona. Mieszkańcy uważają, że lokalne władze powinny realizować więcej programów profilaktycznych w szkołach oraz prowadzić kontrole sprzedaży alkoholu w sklepach.

Jeśli chodzi o inne problemy (niż społeczne) mieszkańcy zwracają uwagę na kondycję dróg (utrudnienia komunikacyjne) i brak chodników na terenie Gminy. Niestety wykluczenie komunikacyjne jest problemem większości gmin na terenie całego kraju, więc jest to problem bardziej ogólny.

Przyjmowanie narkotyków

Z danych wynika, że problem narkotyków nie jest powszechny wśród dorosłych mieszkańców Gminy, ponieważ tylko niecały 1% mieszkańców przyznał, że zażywał jakąś substancję nazywaną narkotykiem. Większość mieszkańców deklaruje, że nigdy nie używała narkotyków. Co ciekawe dość spora część osób zna osoby które stosują używki. Często są to młode osoby dorosłe (do 30 r. ż.) oraz, co ciekawe, seniorzy (ponad 60 lat). Wysokie statystyki dla osób powyżej 60 r.ż. mogą być spowodowane zawyżeniem poprzez procedurę ważenia obserwacji. Osoby w tym wieku otrzymały wagę ponad 4 i były to wagi najwyższe.

Oznacza to, że wyniki w tej grupie wiekowej dotyczące problemu narkotykowego mogą być przeszacowane i zawyżone. Nie zmienia to faktu, że to często młodzi ludzie mogą sięgać po różnego rodzaju środki odurzające. Niekoniecznie będzie to miało na terenie Gminy, gdyż pozyskanie narkotyków najczęściej może przebiegać drogą dilerów i znajomych, a także poprzez zakupy internetowe. Są to drogi mniej wykrywalne i mieszkańcy niekoniecznie nabywają narkotyki stricte na terenie Gminy.

Hazard i gry za pieniądze

Większość badanych ma niewielkie doświadczenia z hazardem. Dane wskazują na to, że ryzykiem uzależniania od hazardu są objęci mężczyźni z grupy wiekowej ponad 60 lat. Należałoby przebadać dokładnie tę grupę wiekową i zweryfikować do jakiego stopnia jest to hazard patologiczny i zagrażający zdrowiu psychicznemu (w tym ryzyko uzależniania podlegającego pod standardy diagnostyczne), a na ile jest to popularne branie udziału w gry na pieniądze typu totalizatory, które są popularne wśród osób starszych.

Pracoholizm

Wśród problemów społecznych jakie zauważają mieszkańcy Gminy pojawił się pracoholizm. Spora część mieszkańców pracuje po godzinach pracy. Najczęściej są to kobiety w młodym wieku. Należą to grupy ryzyka uzależnieniem od pracoholizmu.

Problem alkoholowy

Prawie co drugi uczeń (około 40% dzieci i młodzieży) uważa, że alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce, przy czym przekonanie to częściej wskazują chłopcy.

Alkohol jest obecny w środowisku uczniów. Inicjacja alkoholowa u adolescentów w Polsce ma miejsce zwykle między 13 a 15 rokiem życia. Inicjację określa się jako sytuację w której 50% uczniów spożywało już napój alkoholowy i zrobiła to wolicjonalnie. Często młodzież ze szkół podstawowych pije alkohol przypadkiem przy okazji sięgając po złą szklankę, jednak stanowi to już dla nich pierwsze zetknięcie z tą substancją. W Gminie wiek inicjacji alkoholowej to 15 lat, zatem mieści się w górnej granicy. Nie należy jednak problemu bagatelizować. Inicjacja najczęściej przebiega na wakacjach, co drugi nastolatek próbował alkoholu przy okazji przerwy wakacyjnej, natomiast na drugim miejscu nadal pojawia się dom (około 40%), co wskazuje, że młodzież może sięgać po alkohol przy okazjach rodzinnych spotkań i tym samym oznacza to przyzwolenie ze strony dorosłych.

Po spróbowaniu alkoholu młodzież deklarowała w dużej części, że już nie sięga po alkohol. Na ogół po alkohol nie sięga ponownie około 70% uczniów. Oznacza to, że młodzież nie ma tendencji do pozostawiania w zwyczaju spożywania alkoholu.

Pomimo rozpowszechnionej profilaktyki, wielu zajęć teoretycznych czy kontroli, jakiej zwykle poddawane są młode osoby przez rodziców i opiekunów, duży odsetek badanej młodzieży nie zachowuje abstynencji do pełnoletności. Niewielka, lecz jednak, część badanych doświadczyła już stanu upojenia alkoholowego. Odsetek osób ze szkół, które się upiły jest zdecydowanie niższy niż w badaniach ogólnopolskich, jednak nie należy lekceważyć niebezpieczeństwa dla zdrowia w przypadku ryzykownych zachowań młodych osób takich jak upijanie się w wieku szkoły podstawowej.

Duża część uczniów szkół nabyła kiedyś napój alkoholowy w sklepie, co świadczy o dużej dostępności. Część z nich deklaruje łatwość zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie. Należałoby więc przede wszystkim ograniczyć dostęp młodych ludzi do tego typu substancji i poszerzyć zakres materiału w przeprowadzanych zajęciach profilaktycznych. Równie ważne jest zaangażowanie rodziców i uświadomienie im, jakie negatywne skutki może mieć społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez młodzież.

Palenie papierosów

Wiekiem inicjacji nikotynowej najczęściej jest szkoła ponadpodstawowa. Obserwuje się charakterystyczny skok między szkołą podstawową i ponadpodstawową w inicjacji nikotynowej. Ogółem 17% młodzieży

biorącej udział w badaniu paliła już papierosy. Palenie papierosów jest nieznacznie niższe niż w badaniach ogólnopolskich.

Narkotyki

Przyjmowanie narkotyków wśród uczniów szkół podstawowych jest znikome i ogranicza się do 4% uczniów. Są to osoby ze starszych klas szkół podstawowych (15 lat). Jak wynika z otwartych pytań, uczniowie przyznawali się do inicjacji narkotykowej przy okazji wakacji lub imprez. Wśród narkotyków pozostają znane

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2023 roku

marihuana i pojawiały się także sporadycznie w odpowiedziach inne środki, jednak odsetek jest znikomy. Ponadto młodzież wskazywała na stosunkową łatwość dostępu do zakupu zarówno papierosów, alkoholu jak i narkotyków.

Uzależnienia behawioralne

Należy zaznaczyć, że co trzeci uczeń nie spotkał się nigdy z określeniem „uzależnienia behawioralne” i być może duża część z nich nie zdaje sobie sprawy z zagrożeń z wiązanych z korzystaniem z Internetu lub innych problemów behawioralnych. Część uczniów może być zagrożona uzależnieniem od hazardu (około 7% chłopców osób grało często w gry za pieniądze). Jak wynika z zebranych danych, dzieci i młodzież mogą najczęściej być narażeni na uzależnienie od gier komputerowych (zwłaszcza chłopcy). Wśród znacznej części uczniów pojawiają się pierwsze symptomy, takie jak rozładowanie napięcia i niepokoju poprzez sięganie do gier.

Profilaktyka i czynniki chroniące

Uczniowie wskazywali, że najchętniej braliby udział w programach profilaktycznych i warsztatach dotyczących budowania dobrych relacji z innymi, zdrowego stylu życia.

Tylko co piąty nastolatek pamięta udział w jakichkolwiek zajęciach profilaktycznych. Spora część nastolatków nie ma w szkole nauczyciela do którego mógłby się zwrócić z prośbą o pomoc. Być może potrzebne byłyby szkolenia nauczycieli lub dodatkowe osoby (np. szkolni psychologowie) zatrudnione w szkołach, którzy mogliby odpowiedzieć na potrzeby uczniów i zapewnić większe bezpieczeństwo i swobodę wypowiedzi. Jest to szczególnie ważne w kontekście tego, że duża część uczniów nie zwraca się z prośbą o pomoc np. w sytuacji wystąpienia przemocy rówieśniczej. Duża część nastolatków (ponad połowa) deklaruje, że spędza z rodzicami czas pozaszkolny. Jest to ważny czynnik chroniący. Bardzo dużo nastolatków w szkole doświadcza stresu na co dzień. Niewykluczone, że uczniowie nie są nauczeni radzenia sobie ze stresem, co może sprzyjać niekonstruktywnym zachowaniom ryzykownym. Jest to także czynnik niesprzyjający do nauki i rozwoju młodego człowieka, który jednak będzie pojawiał się w życiu i dlatego warto uczyć młodzież sposobów radzenia sobie z napięciem.

REKOMENDACJE

Zgromadzony w przebiegu badań materiał empiryczny umożliwia stworzenie kompleksowego programu działań naprawczych. Jego elementy zostały szeroko nakreślone w poszczególnych podrozdziałach niniejszego opracowania, a także w podsumowaniu. Niezależnie od tego, aby mogły zostać one skonkretyzowane – a przede wszystkim – wcielone w życie niezbędne będzie podjęcie szeroko zakrojonych i odgórnie skoordynowanych działań mających na celu transformację uwidocznionych tutaj obszarów problemowych przez osoby oraz instytucje bezpośrednio zaangażowane w tworzenie gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych. Poniżej zaprezentowano jedynie możliwe kierunki działań w tym zakresie, które mogą stanowić inspirację do dalszej pracy na najbliższe lata w zakresie przeciwdziałania problemom społecznym.

PROFILAKTYKA PRZEDSZKOLNA I SZKOLNA

Już od najmłodszych lat...

Działania na rzecz przeciwdziałania i prewencji problemów społecznych wśród lokalnej społeczności powinny być kierowane do najmłodszych grup wiekowych, o których często się zapomina. Istotne jest, aby

objęte nimi były już dzieci od wczesnego etapu edukacji – najlepiej od przedszkola. Wsparcie na najwcześniejszych etapach edukacyjnych jest kluczowe z punktu widzenia problemów wychowawczych oraz konfliktów w rodzinach, z którymi mierzą się rodzice dzieci przedszkolnych. Nie można wykluczyć tej grupy wiekowej, co często się niestety dzieje i należy pamiętać, że działania profilaktyczne w tej grupie odbiorców polegają przede wszystkim na wzmocnieniu czynników chroniących oraz psychoedukacji i działaniach z zakresu promocji zdrowia.

W ostatnich latach na liście programów rekomendowanych pojawił się nowy program „Poruszające Bajki o Emocjach”, który grupą docelową obejmuje dzieci już od 4 roku życia, a także rodziców i nauczycieli. Ze względu na to, że skierowany jest nie tylko do dzieci, ale również rodziców i nauczycieli, umożliwia wspieranie rozwoju kompetencji wychowawczych i edukacyjnych.

Skuteczna profilaktyka szkolna

W obszarze przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym i wzmocnienia czynników chroniących w ramach profilaktyki szkolnej istotne jest tworzenie szkolnych programów wychowawczo-profilaktycznych opartych na podstawach naukowych. Powinny one zawierać opis wszystkich zaplanowanych działań zapobiegawczych dostosowanych do potrzeb rozwojowych uczniów i rzeczywistych problemów występujących w społeczności szkolnej oraz aktualnych potrzeb szkoły. Programy te powinny być adresowane do całej społeczności szkolnej, czyli do uczniów, ich rodziców oraz kadry pedagogicznej.

Programy profilaktyczne w szkołach, aby były skuteczne i przynosiły wymierne wyniki, powinny być adekwatne do rzeczywistych problemów i potrzeb danego środowiska szkolnego. Zatem wszelkie działania powinny być skierowane nie tylko do uczniów, ale również do kadry pedagogicznej oraz rodziców. Nauczycielom należy zapewnić dostęp do szkoleń w zakresie rozpoznawania zachowań ryzykownych oraz adekwatnego reagowania i podstaw psychologicznego rozumienia człowieka i jego potrzeb, aby mogli spełniać swój obowiązek wychowawczo-profilaktyczny wobec uczniów. Rola nauczyciela jest niezwykle istotna w budowaniu odporności u dzieci, dlatego warto inwestować w profesjonalne programy edukacyjne rozwijające kompetencje kadry pedagogicznej.

Wdrażanie programów profilaktycznych przygotowujących nauczycieli - realizatorów profilaktyki jest inwestycją w lokalne zasoby kadrowe. Przeszkolenie większej grupy w tej samej szkole może uruchomić pożądane zmiany w instytucji. Do działań profilaktycznych powinno się włączać również rodziców, ponieważ

profilaktyka zaczyna się już w domu rodzinnym i działania szkolne powinny być komplementarne do wychowania w rodzinie w celu pełnej skuteczności.

Szkolne programy wychowawczo-profilaktyczne powinny obejmować różne zagrożenia społeczne, w szczególności te związane zarówno z jednostkową dynamiką zmian rozwojowych dzieci, jak i aktualnych zmian na poziomie krajowym czy globalnym. Przykładem takich zmian na poziomie globalnym i dostosowania do potrzeb są skutki pandemii Covid-19, która niejako wymusiła zmianę nauczania

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2023 roku

ze stacjonarnego na zdalny i/lub hybrydowy, a w konsekwencji przyniosła nowe problemy i zagrożenia dla dzieci i młodzieży. Kolejnym przykładem skali globalnej jest szybko postępujący rozwój technologiczny, często skorelowany z utrudnioną kontrolą rodzicielską, a niosący ze sobą nowe zagrożenia behawioralne wobec młodych osób. Na poziomie krajowym można jako przykład wymienić zmianę systemu szkolnictwa i formy szkoły gimnazjalnej na ponadpodstawową, która również przyniosła nowe wyzwania wychowawcze i systemowe.

Kolejnym ważnym elementem przemyślanego systemu szkolnych oddziaływań prewencyjnych jest wykorzystywanie wielu strategii profilaktycznych, zamiast skupiania się wokół jednego, generalnego działania. Wśród takich strategii powinny się znaleźć działania tj.:

- działania edukacyjne zawarte w podstawie programowej,
- realizowane programy profilaktyczne o potwierdzonej wiarygodności dla uczniów, rodziców i nauczycieli,
- działania interwencyjne oraz szkolne procedury reagowania w sytuacjach kryzysowych,
- specjalistyczna pomoc pedagogiczno-psychologiczna również dla uczniów, rodziców i nauczycieli,
- działania informacyjne dla całej społeczności szkolnej, a nawet zawierające propozycje dla środowiska lokalnego,
- działania alternatywne i integrujące na rzecz środowiska lokalnego, np. artystyczne, społeczne czy charytatywne,
- działania readaptacyjne dla uczniów i kadry pedagogicznej w przypadku powrotu do nauczania stacjonarnego po dłuższym okresie formy zdalnej,
- wypracowanie spójnych zasad i przepisów szkolnych, zatwierdzonych przez nauczycieli, rodziców i uczniów.

Istotna jest również współpraca szkoły ze środowiskiem lokalnym. Szkoła jest ważną instytucją, która kreuje młodych obywateli i jest niejako inwestycją w przyszłość danej społeczności. Wielu dyrektorów i nauczycieli wymienia następujące korzyści z wprowadzenia szkolnych programów wychowawczo-profilaktycznych:

1. program obliguje szkołę do przyglądania się samej sobie – problemom, potrzebom i zasobom;
2. włącza i aktywizuje rodziców;
3. motywuje nauczycieli do podnoszenia kompetencji;
4. obliguje szkołę do oceny efektywności własnych działań wychowawczych i zapobiegawczych;
5. eliminuje działania przypadkowe o małej skuteczności;
6. daje tytuł do ubiegania się o będące w dyspozycji gmin środki finansowe na doskonalenie nauczycieli i zakup wartościowych programów.

Pełne opracowanie „Diagnozy problemów społecznych dla Gminy Dolice” znajduje się w biurze Rady Gminy.

- W ramach zadania zakupiono materiały profilaktyczne z zakresu uzależnień oraz z zakresu psychoedukacji emocjonalnej dzieci i młodzieży na łączną kwotę **7 397,00 zł.**

Środki finansowe przeznaczone na realizację przedsięwzięć wyniosły **40 566,00 zł.**

2.3. PROMOCJA ZDROWEGO STYLU ŻYCIA WOLNEGO OD UZALEŻNIEŃ POPRZEZ ALTERNATYWNE FORMY SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU PRZEZ DZIECI MŁODZIEŻ

Od kilku lat zwraca się uwagę na sposoby zagospodarowania czasu wolnego, a to z powodu niepokojącego wzrostu zachowań ryzykownych, które działają destrukcyjnie na dzieci i młodzież i powodują brak motywacji do nauki. Najistotniejsze zagrożenia niosą za sobą media, zwłaszcza telewizja i Internet.

W ramach aktywnego spędzania wolnego czasu zrealizowano:

- **„Festyn rodzinny”** realizatorem zadania była świetlica w Brzezynie który odbył się 27.05.2023r. w festynie uczestniczyło 34 dzieci, 10 młodzieży oraz 36 dorosłych. W trakcie festynu uczestnicy mieli okazję skorzystać z wielu przygotowanych atrakcji m.in. dmuchane zamki, zabawa kolorowymi proszkami holi, malowanie twarzy, kolorowe warkoczyki, grę i zabawy sportowe na świeżym powietrzu, przeprowadzono pogadankę na temat zdrowego stylu życia, kalambury na temat używek. W ramach zadania uczestniczyli także strażacy z OSP Dolice którzy zaangażowali najmłodszych do zabawy oraz wykonali krótki pokaz.
W ramach zadania uczestniczyli także strażacy z OSP Dolice którzy zaangażowali najmłodszych do zabawy oraz wykonali krótki pokaz. Rozdawane były ulotki z kampanii Postaw na rodzinę, Stop Przemocy oraz na temat uzależnień oraz gadżety .
- **„Wakacje wolne od uzależnień”** zadanie zrealizowano w Płoszkowie dnia 10.06.2023r. uczestniczyło ok. 50 osób dzieci, młodzieży, dorosłych. Podczas imprezy odbyła się pogadanka na temat uzależnień dzieci i młodzieży, animator przeprowadził przeróżne konkursy oraz zabawy na świeżym powietrzu, odbyło się malowanie twarzy, kolorowe warkoczyki itp. W ramach zadania włączyły się także panie z koła gospodyń wiejskich a także strażacy z OSP Dolice którzy zaangażowali najmłodszych do zabawy oraz wykonali krótki pokaz. Rozdawane były ulotki z kampanii Postaw na rodzinę, Stop Przemocy oraz na temat uzależnień oraz gadżety.
- **„Piknik piłkarski Akademii Piłkarskiej Gminy Dolice”** – wśród odbiorców były dzieci z rodzin podwyższonego ryzyka, które należało objąć programem profilaktycznym, zadanie wpisane w kampanię Postaw na rodzinę. Podczas pikniku który odbył się 20.05.2023r. na stadionie gminnym w Dolicach w którym udział wzięło ok. 100 osób (dzieci, młodzież, dorośli) były realizowane działania profilaktyczne na rzecz lokalnej społeczności, zabawy sportowe i zręcznościowe, gry i zabawy, zajęcia animacyjne, prelekcja tematyczna w zakresie uzależnień i zachowań prozdrowotnych przeprowadzona przez pana Sz. Górskiego, w pikniku uczestniczyło ok. 130 osób (dzieci oraz dorośli). W programie oprócz zabaw animacyjnych z Profilaktyką odbyła się także wizyta strażaków z OSP Kolin urozmaicając piknik poprzez pianę part oraz kurtynę wodną w imprezie opiekę świadczyła również pielęgniarka. Rozdawane były ulotki z kampanii Postaw na rodzinę, Stop Przemocy oraz na temat uzależnień.
- **„Piknik sąsiedzki w Pomietowie”** – organizacja pikniku wiosenno-rodzinnego dla mieszkańców Pomietowa oraz innych miejscowości, podczas pikniku realizowano działania profilaktyczne na rzecz społeczności lokalnej, zajęcia animacyjne, gry i zabawy sportowe na świeżym powietrzu oraz pogadanka tematyczna w zakresie uzależnień i zachowań prozdrowotnych. Ponadto odbyło się spotkanie z funkcjonariuszem więziennictwa, podczas którego zaprezentowano szukanie substancji

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2023 roku
narkotykowych, strażacy którzy urozmaicili piknik pianą party, kurtyną wodną oraz rozdali uczestnikom zestawy odblaskowe. Rozdawane były ulotki z kampanii Postaw na rodzinę, Stop Przemocy oraz na temat uzależnień. pikniku uczestniczyło ok. 150 osób.

- **Przegląd form teatralnych** „ Profilaktyka i My” pod hasłem „Profilaktyka? Na zdrowie!!!, międzyszkolny konkurs recytatorski który odbył się 14.06.2023r. w Gminnej Bibliotece Publicznej w Dolicach organizatorem była SP w Dolicach oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Dolicach, w konkursie uczestniczyło 36 osób uczniowie z SP Dolice, SP Rzeplino oraz dzieci z Przedszkola „Bajkowy Świat” w Dolicach, celem konkursu było promowanie wśród dzieci i młodzieży właściwych zachowań prozdrowotnych, szerzenie pozytywnych wartości, kształtowanie postaw twórczych form teatralnych ,rozwijanie wrażliwości estetycznej, inspirowanie środowiska szkolnego do zapobiegania uzależnieniom poprzez aktywne formy aktywne ,zaprezentowanie elementów dramy. Umiejętności interpretacyjne oraz dobór utworów oceniało jury w składzie panie z Książnicy Stargardzkiej w Stargardzie oraz pracownik biblioteki .

Środki finansowe przeznaczone na realizację przedsięwzięć wyniosły **17 474,16 zł**

2.4. EDUKACJA PUBLICZNA, PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ, PROMOCJA ALTERNATYWNYCH FORM SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU WŚRÓD SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

W ramach zadania został zakupiony film interaktywny- Dopalacze z zakresu edukacji publicznej i bezpieczeństwa, który został udostępniony dla wszystkich mieszkańców z terenu gminy na stronie Gminy Dolice oraz uczniom w SP Dolice oraz SP Rzeplino.

Wydatek w kwocie 3 690,00 zł.,

3. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE DOLICE W 2023 R.

3.1. POMOC I WSPARCIE OSÓB I RODZIN DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ LUB ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE ORAZ DZIAŁANIA WOBEC SPRAWCÓW PRZEMOCY

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2023 roku

W praktyce przeciwdziałania przemocy zasadne jest podejście interdyscyplinarne, jako forma współpracy między służbami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, która ma na celu zintensyfikowanie działań wszystkich służb na rzecz poprawy sytuacji osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Procedura "Niebieska Karta" to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie `ze środków prowadzone było również poradnictwo psychologiczne dla osób bezpośrednio pracujących z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc. Umowa wykonywana była w GOPS- ie w wymiarze 2 godzin w miesiącu przez okres 12 miesięcy.

Tabela 1. Liczba realizowanych procedur „Niebieska Karta” w Gminie Dolice

	2021	2022	2023
Liczba prowadzonych procedur Niebieska Karta, w tym:	33	33	47
kontynuowanych z poprzednich lat	10	7	10
wszczętych w danym roku	23	26	37
Liczba zakończonych procedur Niebieska Karta w przypadku:			
ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	5	5	33
rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	10	10	7

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Dolicach

Tabela 2. Ochrona i pomoc osobom w ramach procedury Niebieskiej Karty w 2022 r.

	2021	2022	2023
Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego:	23	33	34
w tym rodziny z dziećmi	10	10	12
Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie			
- kobiety	20	15	23
- mężczyźni	0	6	6
- dzieci	2	9	8
Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa			
- medycznego	0	0	0
- psychologicznego	7	18	37
- prawnego	11	8	20
- socjalnego	0	0	0
- zawodowego i rodzinnego	0	0	0

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Dolicach

W 2023 r. osobami zagrożonymi przemocą lub ofiarami przemocy najczęściej były kobiety, następnie dzieci. Osobami podejrzanymi o przemoc i sprawcami przemocy w rodzinie byli głównie mężczyźni. Wszystkie osoby miały zaproponowane wsparcie w formie poradnictwa, m.in. psychologicznego i prawnego oraz skorzystanie z programu edukacyjno-korekcyjnego dla sprawców przemocy. Część z nich skorzystała z pomocy. W ramach wszczętych procedur nie występowała konieczność udzielenia pomocy w formie schronienia osobom dotkniętym przemocą w całodobowych placówkach świadczących pomoc, w tym w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Stargardzie. Z rodzinami prowadzona była praca socjalna.

Problem przemocy w rodzinie bardzo często skomasowany jest z innymi problemami społecznymi, m.in. uzależnieniami od alkoholu, czy innych substancji psychoaktywnych.

Tabela 3. Liczba osób objętych wsparciem GKRPA w Dolicach

	2021	2022	2023
Liczba osób zaproszonych na rozmowę motywującą do GKRPA, w związku z prowadzoną procedurą Niebieskiej Karty	15	24	69
Liczba osób, które podjęły leczenie uzależnienia	2	2	4

Zródło: GKRPA w Dolicach

W 2023r. przedstawiciele GKRPA zostali powołani do 37 grup roboczych w ramach prowadzonych procedur Niebieskiej Karty gdzie skutkiem procedury był alkohol.

3.2. PODNOSZENIE KOMPETENCJI ZAWODOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYPALENIU ZAWODOWEMU OSÓB REALIZUJĄCYCH ZADANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

W roku 2023 przeprowadzono diagnozę dotyczącą przemocy domowej i szkolnej w gminie. Celem badania było poznanie problemu przemocy domowej zarówno wśród dorosłych mieszkańców Gminy, jak i wśród dzieci i młodzieży (przemoc szkolna i rówieśnicza). Wyniki niniejszych badań posłużą do planowania działań antyprzemocowych na poziomie zarówno instytucjonalnym (GOPS), jak i na poziomie konkretnej społeczności (szkoła) i pojedynczych rodzin (działania pracowników Zespołu Interdyscyplinarnego), grupy diagnostyczno-pomocowe). Badania ankietowe on-line wśród uczniów zostały przeprowadzone w dwóch turach. Pierwsza tura miała miejsce w czerwcu od 01.06.2023r do zakończenia roku szkolnego, natomiast druga tura w dniach 01-30.09.2023r. Badania zostały przeprowadzone za pomocą platformy internetowej Interankiety.pl w trakcie zajęć lekcyjnych uczniów (godzina wychowawcza, informatyka), kwestionariusze wypełniło 149 uczniów z SP Dolice oraz SP Rzeplino.

Badania ankietowe on-line dorosłych mieszkańców przeprowadzono w dniach od 01.06.2023r. do 30.09.2023r., kwestionariusze wypełniło 102 dorosłych mieszkańców. Opracowane badania dostępne są do wglądu w GOPS-ie oraz w Birze Rady Gminy.

W ramach podnoszenia kompetencji zawodowych sfinansowano szkolenia dla pracowników socjalnych, członków ZI, asystentów rodziny, nauczycieli oraz funkcjonariusze Policji wzięli udział w szkoleniach:

- „Nowe Zespoły Interdyscyplinarne.” Zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (10 uczestników)
- Szkolenie dla Zespołu Interdyscyplinarnego w związku ze zmianami ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie.

W ramach realizacji programu zostały zakupione także materiały profilaktyczne z zakresu przemocy w rodzinie na kwotę 1 698,00 zł.

Łącznie na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wydano kwotę **10 748,00 zł.**

4. PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII

W ramach zadania zakupione zostały materiały profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania narkomanii na kwotę 599,00 zł. oraz zakupione zostały narkotesty które zostały przekazane Policji celem wykonywania badań na kwotę 3008,58 zł.

5. PODSUMOWANIE

Analizując sytuację rodzin dotkniętych chorobą alkoholową, szczególną uwagę należy zwrócić na dzieci i młodzież wychowujące się w tych rodzinach. Różne formy zachowań agresywnych i represyjnych rodziców, zaniebywanie obowiązków opiekuńczych i potrzeb dziecka, wywierają destruktywny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne dzieci oraz na proces rozwoju. Należy pamiętać, że przemoc domowa i poważne zaniebdania wychowawcze mogą występować w związku z alkoholem nawet wtedy, gdy nie występuje jeszcze kliniczne zdiagnozowanie uzależnienia od alkoholu, lecz jedynie okresowe lub agresywne upijanie się dorosłych członków rodzin.

Zadania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu narkomanii zaplanowane i zamierzone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2023 roku są na bieżąco i zgodnie z harmonogramem realizowane. Zadania realizowane w programie służą zwiększeniu skuteczności pracy z problemem alkoholowym, przemocą i innymi uzależnieniami, zapewnieniu alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży oraz szerszemu udostępnianiu pomocy psychospołecznej i terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych celem zmniejszenia zjawiska patologii w społeczeństwie.

5. WNIOSKI

1. Zwiększanie działalności profilaktycznej poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych w świetlicach i zakup programów rekomendowanych przez KCPU oraz warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży na terenie gminy.
2. Podejmowanie działań w edukacji dorosłych (rodziców, nauczycieli i wychowawców,)
3. Doszkalanie nauczycieli, wychowawców i członków GKRPA w tematyce profilaktycznej, jak i motywowania uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego, zgodnie z najnowszymi standardami i wymogami.
4. Kontynuacja współpracy z Policją, GOPS, służbą zdrowia, kuratorami, szkołami i organizacjami pozarządowymi.
5. Doskonalenie systemu kompleksowej pomocy rodzinom z problemem uzależnienia i przemocy domowej.
6. Motywowanie istniejących służb na terenie gminy do kontrolowania i monitorowania zagrożeń związanych z przemocą domową w rodzinach uzależnionych od alkoholu i dysfunkcyjnych za pośrednictwem Zespołu Interdyscyplinarnego.

Sporządził: Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki - Anna Zalewska